

Regionda yeni reallıqlar və Azərbaycanın sülh təşəbbüsləri

Azərbaycan həmişə sülh istəyib. Tarixinin bütün dövrlərində ölkəmiz, xalqımız sülhsevərliyi ilə tanınıb. Azərbaycan xalqı dünyanın ən mərd, cəsur, qorxmaz xalqlarından biridir. Övladları düşmən qarşısında geri çəkilmədiyini, vətəni yolunda canını fəda etməyə hər an hazır olduğunu döən-döənə təsdiqləyiblər. Eyni zamanda humanistlik həmişə bu xalqın ən böyük məziyyətlərindən olub və nəinki öz torpaqlarında, bütün dünyada münafişələrin, müharibələrin baş vermasının əleyhinə olub. Ancaq təəssüf ki, Azərbaycan xalqı zaman-zaman ədalətsizliklərlə üzləşib. Torpaqları düşmən hücumlarına məruz qalıb.

Ötən əsrin sonlarında da xalqımızı münafişəyə çəkdiilər, ərazilərinə müharibə alovları saldılar. 1980-ci illərin sonlarından başlayaraq, keçmiş SSRİ (Sovet Sosialist Respublikaları İttifaqı) rəhbərliyindən hər cür yardım alan, silahlanan ermənilər Azərbaycanın bir sıra ərazilərində dinc azərbaycanlılara qarşı hücumlar təşkil etdilər. Münafişə ocağını körüklədilər və müharibəyə çevirdilər. Birinci Qarabağ müharibəsi baş verdi. Ermənistan 1990-cı illərin əvvəllərində Azərbaycanın 20 faiz torpaqlarını ələ keçirdi və 30 ilə yaxın işğal altında saxladı. Qarabağ və Şərqi Zəngəzur bölgələrinə həsrət qaldıq. Qəsbkarlar həmin əraziləri xarabalığa çevirdilər.

İşğalın davam etdirildiyi illərdə də Azərbaycan dövlətinin, xalqının mövqeyi aydın və qətiyyətli idi. Uzun illər ərazilərimizin azad edilməsi istiqamətində aparılan işlər göstərdirdi ki, Azərbaycan heç zaman öz torpaqlarını heç kimə güzəştə getməyəcək. Prezident İlham Əliyev bəyan edirdi ki, Azərbaycan öz ərazisində ikinci erməni dövlətinin yaranmasına heç vaxt imkan verməyəcək.

Azərbaycan öz torpaqlarını sülh yolu ilə azad etmək niyyətində idi. Ölkəmizin bu istiqamətdə göstərdiyi səylərə Ermənistan silahlı qüvvələri ordumuzun mövqelərini, mülki vətəndaşlarımızın yaşayış yerlərini iriçaplı silahlardan atəşə tutmaqla cavab verirdi. 2020-ci ilin payızında İkinci Qarabağ müharibəsi də Ermənistan silahlı qüvvələrinin növbəti tərribatı səbəbindən başladı. Lakin bu dəfə istər Ermənistan,

istərsə də ona havadarlıq edənlər qüdrətinə heyrət etdikləri bir Azərbaycan gördülər.

Azərbaycan öz gücü ilə Qarabağ və Şərqi Zəngəzur torpaqlarını işğaldan azad etdi. Ədalət bərpa olundu. Azərbaycan dövləti Ermənistanın dağıdıb yerlə yeksan etdiyi ərazilərini yenidən qurur. Keçmiş məcburi köçkünlər mərhələli şəkildə öz dədə-baba yurdlarına qayıdılar.

İkinci Qarabağ müharibəsindən sonra da sülhün təşəbbüskarı qalıb Azərbaycan dövləti oldu. Bununla ölkəmiz bir daha bütün dünyaya öz sülhsevərliyini nümayiş etdirdi.

Bu il avqustun 8-də Vaşinqtonda ABŞ-nin vasitəçiliyi ilə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev və Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan görüşərək, sülh danışıqları çərçivəsində mühüm sənədlər imzaladılar. Qəbul edilən Birgə Bəyannamədə əksini tapan müddəalar, sülh sazişi layihəsinin paraflanması yalnız bu iki ölkə arasında deyil, ümumilikdə regionda uzunmüddətli sabitliyin bərqərar olmasına doğru atılan uğurlu addım kimi qiymətləndirildi.

Sülhün davamlı olması üçün Azərbaycan mühüm işlər həyata keçirməkdə davam edir. Bu il oktyabrın 21-də Qazaxıstanda səfərdə olanda Prezident İlham Əliyev mətbuata bəyanatında qeyd etdi ki, Azərbaycan Ermənistanı işğaldan bəri mövcud olan yüklərin tranziti məhdudiyyətlərini aradan qaldırıb: "Belə bir ilk tranzit Qazaxıstanın Ermənistanı taxıl yükü olub. Zənnimcə, bu həmçinin Azərbaycan ilə Ermənistan arasında sülhün yalnız kağız üzərində deyil, həm

də praktikada olduğunun yaxşı göstəricisidir".

Azərbaycanın tranzit yük daşımalara qoyduğu məhdudiyyətləri aradan qaldırması nəticəsində artıq bir neçə dəfə Qazaxıstan və Rusiyadan Ermənistanı qatar vasitəsilə taxıl ixrac olunub. Eyni zamanda dekabrın 19-da Azərbaycandan Ermənistanı neft məhsullarının tədarükünə başlanılıb.

Bu il noyabrın 28-də Qəbələdə Azərbaycan Baş nazirinin müavini Şahin Mustafayev ilə Ermənistan baş nazirinin müavini Mher Qriqoryanın görüşündə yanacaq ixracı barədə razılaşma əldə edilib.

Azərbaycan Dövlət Neft Şirkəti (SOCAR) tərəfindən ilk dəfə olaraq dekabrın 19-da yerli mənşəli neft yükünün Ermənistanı tədarükü reallaşdı. Böyük Kəşik stansiyasından ADY-nin yük qatarı ilə yola salınan 22 vagona yüklənmiş 1220 ton Aİ-95 markalı avtomobil yanacağı Gürcüstan vasitəsilə Ermənistanı çatdırılıb.

Azərbaycanın atdığı addımlar iqtisadi tənəzzüllə üzləşmiş Ermənistanı, necə deyirlər, ağ günə çıxarır, çörək korluğundan, yanacaq ehtiyacından qurtarır. Bəs bunun müqabilində Ermənistan nə edəcək?

Dövlətimizin başçısı İlham Əliyevin bu il avqustun 8-də Vaşinqtonda Azərbaycanın media nümayəndələrinə müsahibəsində vurğuladığı kimi, Ermənistanın da ev tapşırıqları var. Rəsmi İrəvan üzərinə götürdüyü öhdəlikləri yerinə yetirməli, bununla sülhə sadiqliyini əməlləri ilə təsdiqləməlidir.

Təəssüflə xatırladaq ki, dekabrın 2-də Avropa İttifaqı və Ermənistan arasında Brüsseldə keçirilən Tərəfdaşlıq Şurasının VI iclasının nəticəsində imzalanmış "Avropa İttifaqı-Ermənistan Tərəfdaşlığı üçün Strateji Gündəlik" adlı sənəddə postmünafişə dövrünün reallıqları təhrif edildi. İnsanlıq əleyhinə cinayətlərin, hərbi cinayətlərdə ittiham olunan və məhkum edilmiş erməniəsilli şəxslərin "əsir" statusunda qeyd edilməsi, onların azadlığı

buraxılmasının ayrıca prioritet kimi müəyyən edilməsi və digər sülh gündəliyinə zidd olan məsələlərin sözügedən sənəddə əksini tapması haqlı olaraq Azərbaycanda etirazla qarşılandı.

Sankt-Peterburqda keçirilən Ali Avrasiya İqtisadi Şurasının iclasında isə Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan yüklərin Azərbaycan ərazisindən Ermənistan istiqamətində tranzitinə açılması və ikitərəfli ticarətin başlanması üçün şəraitin yaradılması ilə bağlı qəbul edilən qərara görə, Prezident İlham Əliyevə təşəkkürünü bildirib.

Qarşılıqlı və bərabərhüquqlu prinsiplər habelə suverenlik və milli yurisdiksiyalar əsasında ticarət-logistika əməkdaşlığının inkişaf perspektivlərini qeyd edən Ermənistanın hökumət başçısı onu da bildirib ki, baş verən müsbət və konstruktiv dəyişikliklər bu böyük regionun bütün ölkələri üçün yeni imkanlar yaradır, iqtisadi dayanıqlılığın möhkəmləndirilməsinə və regional kommunikasiyaların genişlənməsinə töhfə verir: "Bu baxımdan yüklərin Azərbaycan ərazisindən Ermənistan istiqamətində tranzitinə açılması, eləcə də ikitərəfli ticarətin başlanması üçün şəraitin yaradılması barədə qərara görə, Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə minnətdarlığımı bildirirəm. Bu, regionda sülhün və sabitliyin bərqərar olunması çərçivəsində əldə edilmiş ilk və ən mühüm nailiyyətlərdən biridir".

Bütün dünyaya bəllidir ki, otuz ilə yaxın Qarabağ və Şərqi Zəngəzur torpaqları işğal altında qalmış, minlərlə vətəndaşı şəhid edilmiş, bir milyon vətəndaşı məcburi köçkün kimi yaşamaq məcburiyyətində olmuş Azərbaycan öz tarixini unutmasa da, bütövlüklə Cənubi Qafqazın müharibəsiz, qan-qadasız, sülh, sabitlik içərisində yaşanaq bu günü və sabahı naminə çalışır. Regionun lider ölkəsi olan, dünyada nüfuzu gündən-günə möhkəmlənən dövlətimizin hər zamankı kimi, sözü ilə əməli birdir.

Zöhrə FƏRƏCOVA,
"Azərbaycan"